

Літературно-музичний альманах

«Пісні – володарі віків»

Зал прикрашений українськими рушниками.

На стіні вислів про мову:

«Райдуга в небі висне,

Граючи в плесах вод.

Доки живе наша пісня,

Доти живе і народ».

Ведуча. Шановні гості! Всі, хто присутні в цій залі. Ми раді вітати вас на нашому літературно-музичному альманасі «Пісні – володарі віків».

Сьогодні ми хочемо побачити на ваших обличчях щиру і ніжну посмішку, веселий настрій і хвилювання, глибоку задуму і душевне переживання.

Нехай пісня з'єднає на мить наші серця, наші душі в одне ціле.

Тож щиро зичимо вам радості і щасливих хвилин, душевного задоволення від хвилюючої пісні.

Звучить українська пісня.

Пісня – феноменальне явище людського духу. А українська пісня – це взагалі неповторне і незрівнянне диво у світовій пісенній культурі. Ми навіть не знаємо приблизно, скільки пісень витворив наш народ за всю свою історію. Називаються різні цифри, найменша з них, здається, триста тисяч. Важко навіть уявити таке пісенне море. А окинути духовним зором, оцінити й осмислити – поготів. Геніальні наші предтечі намагалися це зробити, але залишили нам тільки сповнені щирого захоплення відгуки про свій народ і його пісенну вдачу. Згадаймо хоч би знамените гоголівське: з піснею людина народжується, живе й умирає.

Читець 1.

Із народної скарбниці

Наче з чистої криниці

Дістаєм багатства й сили,

Й стоголосу, ніжну, милу,

Звідти пісню ми берем.
З народного напившись джерела,
Як із Дніпра бере веселка воду,
О рідна пісня, знову ти прийшла
До матері й до батька – до народу.
Мов зачарований самоцвіт
Повний блиску і принади,
Горить пісня з давніх літ
Днів надії і розради.
Хто цю пісню збереже
І у серці плекать буде,
Скарб найбільший він знайде,
Який можуть мати люди.

Читець 2. Пісня... Хто не був зачарований нею? Це душа народу, це безмежне поле, засіяне зерном історії і завітчане людськими надіями, це народна любов до своєї Вітчизни і ненависть до своїх ворогів.

Пісне! Скільки мелодій
Ти в наших серцях плетеш!
Закрадаєшся в душу, як злодій,
Хвилюєш її і ведеш.

Дрібний, невловимий натяк
Ти перетвориш на крик,
Примусиш спомин заплакати,
Чекати в майбутньому втіх.

Всі надра нашого серця
Ти розгортаєш до дна,
Показуєш, чим воно б'ється,
Чи ясна його глибина.

В серцях засипаєш провалля,
Вириваєш терни й бур'яни,
Щоб завжди вищим моралям
Місце давали вони.

Наставляєш на діло корисне
Рядками римованих слів.
Хвала тобі, вільна пісне,
Оздобо нових віків! (Д. Загул)

Звучить пісня.

Читець 3.

О пісня вкраїнська! Дзвінка, невмируща,
Ти мука і радість, ти гнів і любов.
Наснага твоя, чарівна і живуща,
Ввійшла в нашу душу,
Ввійшла в нашу кров.

Пісня – це трепетне серце народу, його душа і його крила. Вона пахне весняними дощами, синіми льонами, запашними чорнобривцями, материнськими теплими долонями.

Пісня – душа людини, незмінна її супутниця. Споконвіку в Україні співали – у горі і радості, на сімейних і народних святах, у церкві і в школі. Пісня супроводжувала людину протягом усього її життя, допомагала у праці й прикрашала побут. Невипадково великий Гоголь писав: «Покажіть мені народ, у якого би було більше пісень ніж в українців». Наша Україна дзвенить піснями!

Читець 4.

Пісня за піснею – так уже в нас
Здавна ведеться в будь-який час.
Чи заколисує ненька синка.
Чи свою доню веде до вінка,
Чи товариство зійшлося до порога,
Чи проводжають солдата в дорогу –

Чув я зажурену пісню не раз,
Чув і таку, що аж хата тряслась
Чув я ласкаву і чув колискову,
Ранньо-вечірню пісню – замову...
... Вже й постарівся, а чується й нині
Та колисанка калина – калині...

Звучить пісня.

Ведуча. Українська пісня... Хто не був зачарований нею? Але звідки в українського народу є такий дорогоцінний скарб? Хто наділив наш народ таким дарунком?

Читець 1.

Коли це все було – ніхто не знає,
Але легенда так розповідає:
Надумав якось Бог про всіх подбати,
Талантами людей обдарувати.
Французам дав красу та елегантність,
А німцям – дисципліну та педантність.
Любов до моря дарував англійцям.
Музичний хист дістався італійцям.
Ну як таким дарункам не радіти!
Підвівся тоді Бог зі свого трону,
Вдоволено поправив він корону
І тут побачив дівчину в куточку,
Одягнену у вишиту сорочку.
– Чом плачеш ти? Як звуть тебе, дитино?
Вона відповіла: «Я – Україна.
А плачу, Боже, бо не бачу меж
Від пролитої крові та пожеж.
Чому, скажи мені, така зла доля?
В своїй землі немає правди й волі!».
– Так он яка історія твоя!

Та тільки всі роздав таланти я
Скоріше треба було підійти...
І тут дівчина вже хотіла йти,
Та Бог підняв правицю, зупинив
І з дівчиною знов заговорив:
– Неоцінений дар один я маю,
Уславить він тебе у світі, знаю.
Бери його та бережи. Це – пісня.
Взяла дарунок, до грудей притисла
І понесла ту пісню за межі:
«Нам, Боже, Україну, збережи...»

Звучить пісня про Україну

Ведуча

Яке ж це диво-дивне – народна пісня!

І яку владну силу таїть вона в собі!

Минають віки, змінюються суспільні устрої, потрясають світ нищівні війни, голодомори, на зміну одним поколінням приходять інші – і у кожного свої смаки, свої уподобання. А народна пісня залишається, через усі злигодні й поневір'яння проносить вона свій первісний чар, свою нев'янучу молодість.

Читець 2.

У пісні все: величне, трагічне й героїчне минуле України, наш нелегкий, але обнадійливий час, невмируща віра в день прийдешній. У ній – і любов, і ненависть, і радість, і горе, гнів і ніжність. У пісні – діла ратні й труди мирні, краса рідної природи і дівочої вроди, лицарська мужність і материнська вірність, вікова мудрість і незлобливий усміх доброї, дотепної приязної і щедрої української душі.

Ми без пісень безкрилими були б,
Каліками б тинялися по світу.
Нас би огонь пожадливо палив
Й пилюкою засипав би нас вітер.
А так, коли на сонце ляже тінь,
Коли колючий шлях ляга під ноги,

Ми піснею освітим далечінь

І піснею відгонимо тривоги.

Читець 3.

Українська пісня глибока за змістом, багата яскравістю образів, щира невимовною ніжністю і співчуттям до героїв, має глибоке коріння.

Пісня – це голос душі народу, поетичний вияв його працелюбної і співучої вдачі, образне втілення його історії, моралі, мрій і прагнень. Вона така ж нездоланна й безсмертна, як той народ, що її породив.

А пісня – це душа. З усіх потреб потреба.

Лиш пісня в серці ширить межі неба.

На крилах сонце сяйво їй лиша.

Чим глибша пісня, тим ясніш душа.

Звучить пісня про кохання.

Читець 4.

Зароджувалась пісня у праці і в забавах, у календарних обрядах та ритуальних діях наших далеких предків. Була вона з козаками і в звияжних походах, і в турецькому полоні, і на жалібних тризнах, ночувала при чумацьких вогнищах під високими зорями, тамувала біль розлуки і заглушала брязкіт кайданів на сибірській каторзі, долинала зовом отчого дому до бідних емігрантів у заокеанській чужині.

Коли пісні мого краю плывуть у рідних голосах,

Мені здається, що збираю цілющі трави у лугах.

В піснях і труд, і даль походу, і жаль, і успіх, і любов,

І гніт великого народу, і за народ пролита кров.

В піснях дівоча світла туга і вільний помах косаря.

В них юність виникає друга, висока світиться зоря.

Пісню вкраїнську співає бабуся,

Гарно співати і я в неї вчуся.

В пісні тій слава козацького роду.

Гордого й вільного мого народу.

В пісні красується диво – калина,

Вірно чекає козака дівчина.

В ній зажурилась зелена верба...
Радість в ній, смуток, любов і журба.

Ведуча

Така вже вдача українців, не може душа наша без пісні: народжуємось – співаємо, закохуємось – співаємо, одружуємось – співаємо, і на смерть ідемо – співаємо.

Без пісні, як і без любові, нема життя. Українці – співучий народ. Кажуть, де три українці – там цілий хор.

Ну де ще є така чарівна пісня?
Серед яких на світі славних мов?
То серце від журби неначе стисне,
А то навіє радість і любов.

Читець 1.

Українська народна пісня була необхідним ритуалом багатьох народних обрядів. За тематикою українські народні пісні можна умовно поділити на такі жанри: родинно-побутові пісні, соціально-побутові, календарно-обрядові, жартівливі.

І знов до тебе думка лине,
І знов душа моя болить,
А за вікном моїм калина
Осіннім полум'ям горить.
І знову тихо вечорами
Про тебе шепчуть ясени,
І знов приходиш ти ночами
У неспокійні диво-сни.
І розцвітають вони знову,
Гай зачаровано шумить,
І пісня радості й любові
В душі, як і колись, бринить.
Це приклад однієї з весільних пісень.
Велика життєва правда в побутових піснях.
Колихала мати сина, тихенько співала.

Йому долю нещасливу чомусь віщувала.
Рости, рости мій синочку, великий, хороший.
Як виростеш, підеш в найми заробляти грошей.
Та й не кляни мене, синку, що я народила,
Що нещасну тай доленьку тобі наділила.

Провідне місце в українській пісенній творчості належить жартівливій пісні. В ній переливаються всі барви й відтінки народного гумору. Серед героїв української жартівливої пісні найчастіше молодь: парубки й дівчата.

Звучить жартівлива пісня.

Ведуча. Пісня – це чудове поєднання слова і музики, вона є духовним обличчям нації, її своєрідною візитною карткою.

Все коло життєвих насущних інтересів охоплюється в пісні, зливається з нею. І без неї саме життя стає неможливим.

Читець 2.

Народна пісня, зоряно, незгасно
Горить в моєму серці повсякчас
Не племенистим закликом, не гаслом,
А променем, що будить сівача.
Вона мене виводить на дорогу,
Вона мені просвітлює віки,
Де радість і печаль мого народу
Врослися в древа вічного гілки.
Народна пісня – голос невсипущий,
Душі людської вічне відкриття.
Вона ніколи, як хліб насущний,
Не вийде з моди суцього життя.

Українці дуже багаті, можливо найбагатші поміж усіх слов'ян. Цей скарб – різнобарвні народні пісні. Вони не мудрують, не поспішають, складаючи свої пісні, пісні виростають самі, як квіти на полях зелених, їх така кількість, якою не може похвалитися жоден народ у світі.

Читець 3.

Вона – любов, вона печаль і втіха,
Жива вода на виразки душі.
Поки живе – обереже від лиха
Понад стежками тихі спориші.
Але боюсь, боюсь, щоб не збороли,
В модерну, щоб не втиснули труну
Мого народу пісню чарівну
З гучних країв залізні рок-н-роли.
І я готова крізь огністі брами
Пройти і душу випалить до тла,
Лише б народна пісня не вмирала,
Щоб в молодих серцях вона жила.
Такого сплеску в музиці і слові,
Вогню такого не передаси
Нічим, крім пісні, посестри любові,
Криниці невичерпної краси.

Ведуча. Не можна перерахувати всі мистецькі властивості української пісні, бо вони такі невичерпні як душа народу, що п'є цілющу силу з матері-Землі.

Моя радість, життя моє! Пісні! Як вас не любити. Пісні для країни – це все: поезія, історія і батьківська могила.

Українська пісня високо ставить любов і пошану до батьків. У піснях подається величезний образ Матері, яка всю себе віддає дітям і ладна все для них зробити.

Звучить пісня «Сину, сину, ангел мій»

Читець 4.

Українські пісні про кохання надзвичайно різноманітні за своїм змістом у них відбиваються найрізноманітніші переживання: радість, ревності, нещасливе кохання, туга за милою чи милим.

І знов до тебе думка лине,
І знов душа моя болить.
А за вікном моїм калина
Осіннім полум'ям горить.

І знову тихо вечорами
Про тебе шепчуть ясени,
І знов приходиш ти ночами
У неспокійні диво-сни.
І розцвітають вони знову,
Гай зачаровано шумить.
І пісня радості й любові
В душі, як і колись бринить.

Читець 1.

Українська пісня, вимита сльозами,
Висушена вітром у краї чужім,
Українська пісне, ти прийшла шляхами
До мого серця і живеш у нім.
Українська пісня, чарівна всесильна –
Ти такою будеш через сотні літ.
Українська пісня вчить тебе, дитина,
Щоби пам'ятати свій козацький рід.

Чарівна, граціозна і ніжна українська пісня. Є в ній щось, що хапає за серце, щось глибоко задушевне.

Ведуча. Сучасна українська пісня. Чарують і бентежать нас слова і музика Вадима Крищенка, Олександра Злотника, Анатолія Горчинського, Миколи Луківа... Саме їх пісні несуть у світ українське слово, українську музику, пісню.

Звучить пісня

Читець 2.

Для мене пісня наче поклик долі,
Моє натхнення, дум стрімких політ.
Я йду із нею по життєвім полі
Й не зраджу їх до скону своїх літ.
Як вчую пісню – серце стрепенеться,
Збентежить душу тисячі жалів,
А чи весняно й дзвінко відгукнеться

Над полем жайвориний переспів.

Читець 3.

Для мене пісня – солов'їна мова,
Живильні сили хлібних колосків.
Люблю я щире українське слово,
Яке пройшло крізь збурення віків.
Й дісталось нам від княжих літ,
Його не вбив копит ординський карб,
На крилах-рушниках несуть лелеки
Мого народу найцінніший скарб.
То – корінь наш і світлоносні перли.
В них – вищий зміст, духовності краса.
Я йду життям, щоб пісня не померла,
Народу рідного жива душа.

Звучить пісня «Два кольори».

Ведуча. Наші пісні – це тихий рай, це привабливі чари, це всім світом признано за ними. І такою ж солодкою, чарівною, привабливою залишилась пісня наша й досі...

Читець 4.

Пісня – наш паспорт вічний,
Пропуск у білий світ...
Ми не ховали обличчя,
Гордо йшли сотні літ.
Завжди ми накривали
Дружби ясні столи.
Нас по піснях пізнавали,
Де б ми таки не були.
Райдуга в небі висне,
Граючи в тисах вод,
Доки живе наша пісня,
Доти живе народ.

Звучить пісня про Україну.